

פרשת ויחי

הפוך את הרגש לגשר כדי שהשדר ירגש ולא יגרש.

באירועים הקשים של הימים האחרונים בין אלה המגדירים עצמם דתיים ובין אלה המגדירים עצמם לא דתיים, הביאו אותי לפתוח מחדש את שאלת מיהו יהודי? להווי ידוע על שלוש הגדרות שנתנו לשאלה זאת בדור האחרון.

- הראשונה של היה פרופ' ליבוביץ' שטען כי רק בכוחה של ההלכה, ולא המדינה, לקבוע מיהו יהודי.
- השנייה של השופט העליון חיים כהן שסבר, שכל המכריז על עצמו שהוא יהודי, יהודי הוא.
- השלישית הגדרתו של הפילוסוף הצרפתי סרטור שצידד בעמדה לפיה שיהודי הוא כל מי שהלא יהודים רואים בו יהודי.

דיון מעין זה מראה שאותם אישים גורס ששר "נטועים בעולמה של המודרנה ואינם מתעלמים מין הבעייתיות של השאלה". לאמור אישיים הללו נטועים עמוק, הם בקשר מתמיד עם הסביבה שבתוכה הם חיים, אישים הללו הם בדיאלוג מתמיד עם העם שאיתו חיים, אישיים הללו יש בהם רגישות לשינויים הדתיים החברתיים והסובייקטיביים.

אין אני רוצה להביע דעה כרגע מי הצודק בין שני הצדדים, מי מייצג יותר את היהודי? מי רגיש וקשוב יותר כלפי השני. ברם יש פה עניין קריטי מבחינתי, שיהא הנושא אשר יהיה שסביבו מתעורר וויכוח, יש חובה לפתור את הקונפליקטים על ידי תקשורת בריאה בין שני הצדדים.

פרשתנו יכולה לתרום לנו במעט את הנזק הגדול שעלול לבא למשפחה בגלל חוסר הקשבה מינימאלי בין אחד לשני. "ויראו אתו מרחק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו. ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלמות הלזה בא. ועתה לכו ונהרגהו ונשלכהו באחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו...ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים אשר עליו. ויקחהו וישלכו אתו הברה והבור רק אין בו מים. וישבו לאכל לחם וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרימה. ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו. לכו ונמכרנו לישמעאלים וידנו אל תהי בו כי אחינו בשרנו הוא וישמעו אחיו" (בראשית, ל"ז, י"ח-כ"ו). כיצד הגיב כאן יוסף למעשה אחיו? מתברר שיוסף התחנן על נפשו בפני אחיו אך אחיו סרבו לשמוע, שנאמר: "ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת" (בראשית, מ"ב, כ"א). ובאופן טבעי בפרשתנו לאחר מות יעקב האחים פחדו בלבם מפני נקמת יוסף, שנאמר: "ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אתו" (בראשית, נ, ט"ו). תחת אלוהים אני?," שואל יוסף את אחיו, "ואתם חשבתם עלי רעה, אלוהים חשבה לטובה", הוא מדבר אל לבם. מצד אחד, הוא אינו שוכח להזכיר להם את מחשבתם הרעה, ודורש מהם לנהוג מעתה בדרכי שלום.

נמצאנו למדים שאותה תקשורת לא נכונה, האטימות של כל צד אשר הביאה לשנאת האחים. יתר על זאת, מאז יוסף חשף את זהותו האמיתית באופן פרדוקסאלי ממשיכה ללוות, אותה חומת חשדות, הקצר, בין יוסף לאחיו עד מיתתו של יוסף. המחפש את השותפות ימצא את השונות צומחת והמחפש את השונות ימצא את השותפות גורעת.

שבת שלום